

ТМ	Г. XXXIV	Бр. 4	Стр. 1381-1399	Ниш	октобар - децембар	2010.
----	----------	-------	----------------	-----	--------------------	-------

UDK 016:316.7(=214.58)(497.11 Niš)»2008/2010»

Стручни рад
Примљено: 28.9. 2010.

Драган Тодоровић
Универзитет у Нишу
Филозофски факултет
Ниш

БИБЛИОГРАФИЈА НИШКЕ РОМОЛОШКЕ ШКОЛЕ 2008-2010.*

Резиме

Библиографија радова обухвата публиковане радове Нишке ромолошке школе у 2008, 2009. и 2010. години и описује 40 јединица хронолошки сврстаних у четири целине: 1. *књиге*, 2. *зборници радова*, 3. *радови у зборницима и књигама других аутора* и 4. *радови у часописима*. Приодат је и пети део, који пописује 9 приказа књига и текстова Нишке ромолошке школе. Стандардна библиотечка обрада допуњена је упоредним преводима наслова прилога са српског на енглески језик и обрнуто, а сваки прилог прати резиме.

Кључне речи: Нишка ромолошка школа, библиографија, Роми, Роми Србије

КЊИГЕ

1. KRALJ ROMSKE PESME: Drugi o Šabanu Bajramoviću / Rade Vučković-Niški. - Niš : Punta, 2008. - 107 str.; 24 cm.
Nasl. na engl. jez.: The King of the Romani Song: Others on Šaban Bajramović.

* Дугогодишњи дописник “Народних новина” и уредник ромског програма на нишкој “Belle Amie” телевизији, али и потвр-

todor.d@eunet.rs

* Текст урађен у оквиру рада на пројекту *Култура мира, идентитети и међуетнички односи у Србији и на Балкану у процесу евроинтеграције* (149014Д), који реализује Центар за социолошка истраживања Филозофског факултета у Нишу, а финансира Министарство за науку и заштиту животне средине РС.

ђени композитор народњачког мелоса са нескривеним књижевним и поетским претензијама, потписује прву књигу о певачкој легенди „Јужне пруге“, „Краљу ромске песме“, и у њој сабира: пажљиво забележена запажања поштовалаца, махом из нишког краја, најинтересантније интервјуе и новинарске осврте из дневних и недељних српских гласила, срочене нотне записе најпознатијих Шабанових песама, уз изабране фотографије из дугогодишње певачке каријере.

UDK 784.4.071.2:929 Бајрамовић Ш.
784.4(=214.58)(497.11)
ISBN 978-86-7990-003-6

2. УСТАЈА ЈЕМКА: Текије, тарикати и шејхови нишких Рома / Драгољуб Б. Ђорђевић и Драган Тодоровић. - Ниш : Филозофски факултет у Нишу, 2009. – 68, 55 стр.: фотогр.; 21 cm.
Nasl. na engl. jez.: Jemka has Risen: Tekkias, Tarikats and Sheiks of Niš Romas.

* Двојезична, српско-енглеска емпиријска студија о текијама, тарикатима и шејховима нишких Рома на особен начин упознаје нас са хетеродоксним, шиитским исламом практикованим од стране припадника ромске националне мањине. Уз ауторски предговор Маргарите Карамихове, угледног балканског етнолога из Бугарске, студија обухвата интервјуе са тројицом ромских шејхова рифаијског и кадиријског реда, прегршт колор фотографија и ЦД са оригиналним видео записом процеса иницијације новог шејха и спровођењем зикра, главне недељне молитве, која у извођењу припадника рифаијског реда подразумева ритуално пробадање делова тела.

UDK 28-726(=214.58)(497.11)(047.53)
ISBN 978-86-7379-177-7

3. НА КОЊУ С ЛАПТОПОМ У БИСАГАМА: Увод у ромолошке студије / Драгољуб Б. Ђорђевић. - Ниш: Нови Сад: Машински факултет у Нишу: Прометеј, 2010. - 464 стр.: илустр.; 24 cm.
Nasl. na engl. jez.: On a Horse with a Laptop in Saddlebags: An Introduction to Romological Studies.

* Несумњиво доприносиће конституисању нове академске дисциплине – *ромологије*, књига сумира дводеценијске ромолошке преокупације утемељивача *Нишке ромолошке школе*. Двадесет и три теоријско-емпиријске студије, махом раније публиковане у више варијанти и на неколико језика, груписане су у седам поглавља, а прате их белешке и исцрпна литература. Претходи им предговор проф. др Рајка Ђурића, у свету најиста-

кнутујег српског Рома, зналаца ромске лингвистике и историје, а на крају је дат предметни и именски регистар, уз кратак резиме на енглеском језику.

UDK 94(=214.58)
ISBN 978-86-515-0461-0 (Прометеј)
ISBN 978-86-6055-002-8 (МФУН)

ЗБОРНИЦИ РАДОВА

4. KVALITET MEĐUETNIČKIH ODNOSA I KULTURA MIRA NA BALKANU: [Zbornik radova sa istoimenog naučnog skupa sa međunarodnim učešćem, održane na Filozofskom fakultetu u Nišu 31. oktobra i 1. novembra 2008. godine] / priredili Dragoljub B. Đorđević i Dragan Todorović. Niš: Filozofski fakultet u Nišu, 2008. 230 str.; 24 cm.
Nasl. na engl. jez.: The Quality of Interethnic Relations and the Culture of Peace in the Balkans.

* За време плодотворне дводневне дебате о динамици етно-културних идентитета и култури мира на Балкану, учесници дискусије су се у више наврата доицали повезаности Рома са текућим процесима регионалне сарадње и евроинтеграције на Балкану, најпре путем тема као што су: етничка и конфесионална дистанца, стереотипи и предрасуде, национални идентитет, социо-демографске карактеристике и сл.

UDK 316.72(497)
341.232(497)
327.36(497)
316.347(497)
323.1(497)

РАДОВИ У ЗБОРНИЦИМА И КЊИГАМА ДРУГИХ АУТОРА

5. ŠABAN BAJRAMOVIĆ - (B)LUZER JUŽNE PRUGE / Dragan Todorović
U: Kralj romske pesme: Drugi o Šabanu Bajramoviću: [Pogovor knjizi] / priredio Rade Vučković-Niški. - Niš: Punta, 2008. - Str. 97-103
Nasl. na engl. jez.: Šaban Bajramović: /B/Lueser from the South Side.
* Осврћући се на напоре познатог нишког новинара да приреди прву књигу о Шабану Бајрамовићу, аутор у кратким цртама сумира каријеру најпознатијег ромског певача са балканских простора, упозорава на множину неоправданих пропуста у досадашњем одношењу према „краљу ромске песме“ и апелује

на предузимање конкретних poteza локалних и државних званичника, којима би се друштво на адекватан начин одужило истакнутом ромском уметнику.

UDK 784.4(=214.58):929 Bajramović Š.(048)

6. THE STUDY OF RELIGION AND RELIGIOUS CUSTOMS OF ROMA IN SERBIAN SOCIOLOGY OF RELIGION / Dragan Todorović

U: The Sociology of Religion in the Former Yugoslav Republics: [Referat saopšten na naučnom skupu sa međunarodnim učešćem "Položaj i dometi sociologije religije u bivšim jugoslovenskim zemljama: 1991-2007", održanom na Babinom Zubu od 27. do 29. juna 2008. godine] / edited by Dragoljub B. Đorđević. - Niš: Yugoslav Society for the Scientific Study of Religion, 2008. - Str. 89-100

Nasl. na srp. jez.: Proučavanje religije i verskih običaja Roma u srpskoj sociologiji religije.

* Истраживање религије, религиозности и верских обичаја Рома значајно је из најмање два разлога: 1. ромска религијска култура важан је сегмент јединствене ромске културе и 2. еманципација у религијско-црквеном пољу, поред социо-економске и политичке, битан је предуслов свеукупне еманципације ромског народа. Упркос томе, домаћа социологија религије није исказивала превише интересовања за религијски и верски живот Рома. По својим настојањима да модернизује, интензивира и продуби теоријска и емпиријска истраживања ромске „религијске музикалности“ издваја се Нишка ромолошка школа. Аутор у свом раду даје преглед објављених књига, зборника и ауторских прилога посвећених проучавању религиозности Рома, чини покушај систематизације различитих поља изучавања и у закључку истиче значај увођења проучавања ромске религијске културе у корпус српске социологије религије.

UDK 316.74:2(=214.58)(497.11)

7. О ЧЁМ ДОЛЖНА ПОЗАБОТИТЬСЯ РОМОЛОГИЯ? /

Драголюб Джорджевич

У: Роми України: із минулого в майбутнє : [Реферат саопштен на међународном научном скупу "Роми Україне: из прошлости у будућност", одржаном у Кијеву (Україна) 10. и 11. јуна 2008. године]. - Київ: Національна Академія наук України, 2008. - Стр. 146-54

Насл. на срп. јез.: О чему би ромологија требало да води рачуна?

* Интеркултурализам јесте опште место ромологије као дисциплине у изградњи, а Роми су парадигма интеркултуралнос-

ти. Зашто? Зато што је *практични интеркултурализам*, независно од скрупулозних теоријских распри, нешто што Роми већ вековима живе, свугде са другим етносима и културама. Прича о “узимању” и “давању”, о размени добара са окружењем, највидљивија је у *културном подсистему*. Од бројних методолошких недоумица проучавања ромске културе, у тексту се нуде одговори на неке: Имају ли Роми културу? Која се наука бави ромском културом? Да ли нероми могу проучавати ромску културу? Због чега је политичка коректност неопходна у истраживању ромске културе? Је ли реконструкција ромске културе кључни задатак?

UDK 316.7(=214.58)

8. МИМИКРИЈА РОМОВ В СЕРБИИ КАК ПОСЛЕДНЕЕ

ПРИБЕЖИШЦЕ / Джокица Йованович

У: Роми Украјини: из минулого в майбутнє: [Реферат саопштен на међународном научном скупу “Роми Украјине: из прошлости у будућност”, одржаном у Кијеву (Украјина) 10. и 11. јуна 2008. године]. - Київ: Національна Академія наук Украјини, 2008. - Стр. 245-54

Насл. на срп. јез.: Мимикрија Рома у Србији као последње прибежиште.

* Рома је, из пописа у попис све мање (од око 160.000, 1981, до мање од 110.000, 2002). Не изјашњавају се као Роми. Обично се сматра да је разлог мимикрији бег из лошег групног и социјалног положаја Рома. У раду се трага за другачијим одговором. То је одговор трезвених људи, поучених вишевековним тешким и трагичним искуством, доминантним идеологијама које се везују уз већински народ. Ради се, потом, о јасном ставу, који се често чује међу Ромима: не желимо патерналистичку “заштиту”, желимо равноправност и друштвене шансе које су на располагању другима. Јалове су и непотребне громогласне “концепције интеграције Рома” у социјални контекст. Једноставан дијалог, који произилази из узајамног познавања, па, онда, и разумевања, биће много плодотворнији, закључује аутор.

UDK 316.662 (=214.58)(497.11)

9. ПУТИ ПРОТЕСТАНТИЗАЦИИ РОМОВ В СЕРБИИ / Драган Тодорович

У: Роми Украјини: из минулого в майбутнє: [Реферат саопштен на међународном научном скупу “Роми Украјине: из прошлости у будућност”, одржаном у Кијеву (Украјина) 10. и 11. јуна 2008. године]. - Київ: Національна Академія наук Украјини, 2008. - Стр. 419-27

Насл. на срп. јез.: Путеви протестантизације Рома у Србији.

* У раду се најпре извештава о разумевању појмова – “мисионарење”, “преобраћање”, “прозелитизам” – у домаћој и преведеној, лаичкој и богословској литератури. Затим се врши анализа карактера верског ангажмана малих верских заједница у Србији, уз посебан осврт на ситуацију када се у фокусу њиховог верског рада нађу припадници ромске националне мањине.

UDK 274(=214.58)(497.11)
2-767

10. КО ЈЕ РЕМЕТИЛАЧКИ ФАКТОР У СРБИЈИ, МАКЕДОНИЈИ И БУГАРСКОЈ: Религије, верске заједнице или националне мањине (посебно Роми)? / Драгољуб Б. Ђорђевић
У: Квалитет међуетничких односа и култура мира на Балкану: [Реферат саопштен на научном скупу са међународним учешћем “Квалитет међуетничких односа и култура мира на Балкану”, одржаном на Филозофском факултету 31. октобра и 01. новембра 2008. године] / приредили Д. Б. Ђорђевић и Д. Тодоровић. - Ниш: Центар за социолошка истраживања Филозофског факултета Универзитета у Нишу, 2008. - Стр. 109-117
Насл. на енгл. јез.: What Qualifies As Hindrance in Serbia, Macedonia and Bulgaria : Religions, Religious Communities or National Minorities (especially Roma)?

* Користећи статистичке фреквенције, аутор у реферату износи дистрибуцију ставова о томе да ли је религијска нетрпељивост узрок сукоба, која верска заједница испољава највећу нетрпељивост и да ли су Роми реметилачки фактор, посебно Роми муслимани (као носиоци исламског фундаментализма), а све на простору Србије, Македоније и Бугарске.

UDK 316.644:2-67(497)

11. ПРЕОБРАЋАЊЕ ROMA NA PROTESTANTIZAM: Model, činioci, tumačenje / Dragoljub B. Đorđević
У: Konverzija i kontekst (teorijski, metodološki i praktični pristup religijskoj konverziji): [Referat saopšten na naučnom skupu “Teorijski, metodološki i praktični pristupi religijskoj konverziji”, održanom u Domu omladine 2. jula 2009. godine] / priredili Z. Kurburić i S. Sremac. – Novi Sad: CEIR, 2009. - Str. 227-244
Насл. на енгл. јез.: Conversion of the Roma to Protestantism

* Полазећи од тезе да социологију религије не занимају индивидуални случајеви преобраћења, већ интерес да утврди да ли овај феномен задобија масовно испољавање, који су кључни разлози томе, какви су бољици за преобраћене и може ли доћи

до темељних идентитарних ознака читаве једне етничке групе услед промене вере – аутор нуди сопствено виђење процеса протестантизације Рома, као процеса масовног укључивања припадника ромског народа у мале верске заједнице протестантске провенијенције.

UDK 316.74:2(=214.58)

12. ПУТЕВИ ПРОТЕСТАНТИЗАЦИЈЕ РОМА У СРБИЈИ /

Драган Тодоровић

У: Црква у плуралистичком свету / приредиле Јелена Јабланов-Максимовић и Андријана Крстић. - Београд: Фондација Конрад Аденауер и Хришћански културни центар, 2009. - Стр. 183-192
Насл. на енгл. јез.: Ways of protestantization of the Roma in Serbia.

* Опоначајући образац распрострања у европским, па и балканским земљама, протестантске верске заједнице у Србији посебну пажњу усмеравају према етничким и верским мањинама, омиљеним извором њиховог опстанка, ширења и раста. У њеним југоисточним крајевима посебно, Роми представају најчешћи религијско-конфесионални резервоар протестантизације. У раду се најпре извештава о разумевању појмова – “мисионарење”, “преобраћање”, “прозелитизам” – у домаћој и преведеној, лаичкој и богословској литератури. Затим се окреће анализи карактера верског ангажмана малих верских заједница у Србији, посебно се осврћући на ситуацију када се у фокусу њиховог верског рада нађу припадници ромске националне мањине.

UDK 274(=214.58)(497.11)

13. ROMA, CULT PLACES, PILGRIMAGES AND RELIGIOUS TOURISM / Dragoljub B. Đorđević

У: Pilgrimages, Cult Places and Religious Tourism: [Referat saopšten na naučnom skupu sa međunarodnim učešćem “Hodočašća, kulturna mesta i verski turizam”, održanom u Niškoj Banji od 25. do 27. juna 2010. godine] / edited by Dragana Radisavljević-Ćiparizović. - Niš: Yugoslav Society for the Scientific Study of Religion, 2010. - Str. 167-173

Насл. на срп. јез.: Роми, култна места, ходочаšће и верски туризам.

* Ромско конфесионално биће није чврсто. Позната је њихова неутемељеност у вери, често прелазе из једне у другу или се „шетају“ краковима једне те исте. Они су прави религиозни трагачи и, као такви, веома расположни за слављење и посету култних места, која не морају бити чисто њихова. Дајући типологију ромских култних места, аутор показује њихов ходочаснички потенцијал који све више расте, а који неке верске

заједнице – издваја се Српска православна црква – нису спремне, не знају или, што је најгоре, не желе да позитивно искористе. С друге стране, ромско конфесионално биће је и трагично. На његове захтеве се мора одговорити, јер оно мора бити задовољено. Роми као религиозни трагачи, онда када се буду извукли из свеопште беде и мало унапредовали на социјалној лествици, биће у првим, ударним таласима плиме верског туризма. Роми су се одувек кретали, сада су путници, а биће и масовни (и верски) туристи.

UDK 316.74:2(=214.58)
338.48-6:2-57(=214.58)

РАДОВИ У ЧАСОПИСИМА

14. ZAJDE BADŽA / Dragoljub B. Đorđević i Dragan Todorović
U: Ost-West. Europäische Perspektiven. - Jahr. 9, Heft. 1(2008),
pp. 48–55
Nasl. na srp. jez.: Zajde Badža.

* Реферат се темељи на етнографско-социолошкој обради отоманске легенде (предања) о Захиде-баџи, вероватно историјске личности – о којој пише Евлија Челебија још у 17. веку – касније сакрализоване од стране нишких Турака, о чему извештавају Феликс Каниц и Милан Ђ. Милићевић. Одласком Турака нишки Роми прихватају, прерађују и прилагођавају и предање и место поред тзв. Београдске капије на нишкој Тврђави, где се налазило тулбе, стварајући себи култно место које посећују и муслимански и православни Роми. Аутори, преносећи део досадашњих записа о Зајде Баџи и користећи свеж емпиријски материјал, пружају целовитију слику феномена, указују на митотворачке моменте и оцртавају сву конфесионалну комплексност ромског бића.

UDK 398.22(=214.58)(497.11-12)

15. УВОДНА БЕЛЕШКА: Нишка ромолошка школа о Ромима Србије / Драгољуб Б. Ђорђевић
У: Теме. - Год. 32, бр. 1(2008), стр. 7–9
Насл. на енгл. јез.: Introductory Remark : The Romology School of Niš about Roma in Serbia

* Главни и одговорни уредник образлаже разлоге због којих се публикује темат из ромологије у часопису *Теме*. Први, и главни, проишља из податка који сведочи о томе да је у Нишу, тј. на његовом Универзитету, израсла посебна институција усмерена на истраживање Рома, у домаћим и иностраним нау-

чним круговима већ позната под именом *Нишка ромолошка школа*. Други разлог – и по важности, а не једино редоследу – лежи у неумољивој чињеници по којој испада да су делатници Нишке ромолошке школе веома вредни, да непрестано истражују и отуда њихова *богата продукција* монографија, студија, чланака и извештаја. Трећи подстрек налази у прихватљивој намери научних часописа да гаје *специфичне области* сазнања и знања и, тиме, буду препознатљиви у “мору” других гласила.

UDK 316.7(=214.58)(497.11)

16. ОТВОРЕНА ПИТАЊА ПОЛОЖАЈА РОМА У СРБИЈИ И БУГАРСКОЈ / Драгољуб Б. Ђорђевић
У: Теме. - Год. 32, бр. 1(2008), стр. 13–41
Насл. на енгл. јез.: Open Issues on the Position of Roma in Serbia and Bulgaria

* Неколицина представника *Нишке ромолошке школе* – Драгољуб Б. Ђорђевић, Јован Живковић, Ђокица Јовановић, Драган Тодоровић – потпомогнута Божидарем Јакшићем и Гораном Башићем, угледним београдским ромолозима, два дана (28-29. мај 2004. године) дебатовала је са водећим бугарским социолозима и ромолозима (Петар-Емил Митев, Илона Томова, Красимир Канев...) о Ромима Балкана и њиховој европској перспективи. На позив проф. Митева одиграо се *Први семинар бугарских и српских интелектуалаца* на тему “Balkan Roma and European Perspectives: Changes and Risks”. Суспрет је одржан у Софији, у организацији Института за социјалне вредности и структуру “Иван Хацијски”. У тексту се објављују излагања српских ромолога.

UDK 316.662(=214.58)(497.11+497.2)

17. РОМИ: Игра и време / Лука Прошић
У: Теме. - Год. 32, бр. 1(2008), стр. 43–50
Насл. на енгл. јез.: Roma : Plays and Time

* У тексту аутор објашњава како је написао две књиге о Ромима. У првој *Игра и време* – изашлој 1972. у Нишу, везаној за Роме скопске Топана мале и насталој после катастрофалног земљотреса 1963. године – преовлађује прича и опис, и у њој се говори непосредно о Ромима. У другој *Ромски есеји* – опет изашлој у Нишу 2005 – преовлађује мисао и филозофем над причом, то су есеји у којима превагу носи рефлексива. На крају аутор образлаже филозофску позадину и једне и друге књиге.

UDK 821.163.41-31.09 Прошић Л.

101:821.163.41-31.09 Прошић Л.

18. ПОЛОЖАЈ ЦИГАНА У ОСМАНСКОМ ЦАРСТВУ (1451-1807)
/ Марко Ђорђевић
У: Теме. - Год. 32, бр. 1(2008), стр. 51–66
Насл. на енгл. јез.: Status of the Gypsies in the Ottoman Empire
(1451-1807)

* Базирано на шеријату, Османско царство делило је своје становнике на две главне групације, муслимане и невернике. Упркос томе, Цигани су имали специфичан двојни статус у друштвеној и административној организацији Царства. Османлије су Цигане одвајале и разликовале од осталог становништва по етничком принципу што је било необично за једну муслиманску државу, без оштре разлике између Цигана хришћана и Цигана муслимана у смислу друштвеног статуса и пореза, са изузетком неких мањих привилегија за муслиманске Цигане. Цигани нису били у стању да прихвате у потпуности нити турску муслиманску нити хришћанску европску културу, већ су радије задржали своје етнолошке карактеристике као, на пример, номадски стил живота и нека своја традиционална занимања. Текст представља одломак из истоименог дипломског рада, који је, под менторством доц. др Еме Миљковић, одбрањен 2007. на Департману за историју Филозофског факултета у Нишу.

UDK 316.662(=214.58)"1451/1807"

19. ТАТОМИР ВУКАНОВИЋ О РОМИМА У ЈУГОСЛАВИЈИ:
Прилог социјалном преображају ромске популације у Србији /
Данијела Здравковић
У: Теме. - Год. 32, бр. 1(2008), стр. 67–76
Насл. на енгл. јез.: Tatomir Vukanovic about the Roma Population
in Yugoslavia: A Contribution to the Social Transformation of the
Roma Population in Serbia

* У раду се сумарно приказују резултати теренских истраживања о Ромима у Југославији етнолога Татомира Вукановића. Занимајући се за етничку историју, народни живот, обичаје и веровања Рома који су живели на просторима Југославије, посебно у Србији, полази се од њихове аутентичне етничке и фолклорне заједнице и дугогодишњем напору да се она очува по цену сиромаштва и заостајања за средином у којој живе. Повољнији социо-економски услови које је обезбедило „златно доба социјализма“ у Србији побољшали су квалитет живота Рома на овом географско-етничком простору. Побољшање животног стандарда социјално је преобразило ромску популацију и на тај начин их асимиловало у социокултурни миље Балкана.

UDK 316.347(=214.58)

316.42(=214.58)

20. ТРАГОВИ РОМА У ТОПОНИМИЈИ / Недељко Богдановић
 У: Теме. - Год. 32, бр. 1(2008), стр. 77–83
 Насл. на енгл. јез.: Traces of Roma in Toponymy
- * У раду се указује на трагове живота и рада Рома у топонимији неколико општина источне Србије (Сокобања, Књажевац, Сврљиг, Пирот, Бела Паланка). Ти трагови су скромни, али ипак постоје, уклапајући се у топонимске обрасце какве је градио српски језик на овом подручју.
- UDK 811.163.41'373.21:811.214.58(497.11-11)
21. РОМИ ЗА УГЛЕД II: Допринос учвршћивању културног идентитета / Драгољуб Б. Ђорђевић
 У: Теме. - Год. 32, бр. 1(2008), стр. 85–111
 Насл. на енгл. јез.: The Admirable Roma II : A Contribution to the Solidification of Cultural Identity
- * Коликогод да има различитих схватања идентитета, па и у кључним међународним документима који се баве његовим одређивањем, ипак се најчешће подразумева да се састоји од језика, религије, традиције и културне баштине. Невоља је у томе што, поред идентитарно “јаких” и “слабих” народа, постоје и они који су тек пред изградњом, учвршћивањем или дефинисањем културног идентитета. Роми под теретом те невоље настоје, најпре, да омеђе и, потом, да установе чврст културни идентитет. Наравно да то није изводљиво ако крхка ромска елита или талентовани Роми не доприносе стваралаштвом гајењу сопственог културног идентитета. Оригинаност тога процеса лежи у чињеници да су они из унутрашње потребе *Rromanipe*-а (ромства, ромскости) – што је синоним за ромски културни идентитет – упућени на практични интеркултурализам, тј. креативну културну размену са окружујућим народима који су свагда поседници већ утемељеног идентитета. У реферату се из овог теоријског оквира анализирају, и документарно представљају, пет ромских стваралаца (песникиња, уچار, стакло-дувач, ковач, публициста) који и те како приносе учвршћивању ромског културног идентитета и за које аутор тврди да могу служити за углед.
- UDK 316.7(=214.58)
22. РОМИ ЗА УГЛЕД III / Драган Годоровић
 У: Теме. - Год. 32, бр. 1(2008), стр. 113–133
 Насл. на енгл. јез.: The Admirable Roma III
- * На основу обављених интервјуа са пет ромских стваралаца (столар, плетилца, два сликара и музичар), у раду се представ-

љају прелиминарни резултати дескриптивне обраде прикупљене грађе, као подстицај будућим истраживањима ромског културног идентитета и актуелним напорима у конституисању разгранате ромске елите.

UDK 316.7(=214.58)

23. СОЦИЈАЛНИ КОНТЕКСТ И ЖИЛАВОСТ РОМСКЕ КУЛТУРЕ / Владимир Цветковић

У: Теме. - Год. 32, бр. 1(2008), стр. 135–148

Насл. на енгл. јез.: Social Context and Resilience of Roma Culture

* Ромски културни образац се у свакодневном животу често доживљава као један од ослонаца и извора предрасуда према Ромима. Иако не експлицитно жилавост и херметичност овог обрасца су најчешће карактеристике које се налазе у позадини манифестованих предрасуда, као подразумевано стање или карактеристика ромских заједница. Анализа резултата истраживања у три града у јужне Србије поставља претпоставку жилавости и херметичности културног обрасца у шири социо-културни контекст и указује на разлике које су уочљиве између заједница које егзистирају у различитим окружењима.

UDK 316.7(=214.58)(497.11-13)

24. СТАВОВИ РОМА ЈУГОИСТОЧНЕ СРБИЈЕ О РЕГИОНАЛИЗМУ И КУЛТУРНОЈ АУТОНОМИЈИ / Јован Живковић

У: Теме. - Год. 32, бр. 1(2008), стр. 159–173

Насл. на енгл. јез.: The Attitudes of Romas of the South/Eastern Serbia towards Regionalism and the Cultural Autonomy

* Истраживањем се преиспитују ставови Рома о њиховом приступу регионализму, прекограничној сарадњи и спремности да учествују у раду локалне самоуправе. Резултати показују да они не виде решење своје друштвене позиције кроз регионализацију, али да су, с друге стране, веома спремни за партиципативни облик демократије. То се потврђује тиме што веома добро знају која права из домена културне аутономије могу и треба да остваре. У том смислу су њихова изјашњавања на високом нивоу свести, поготово зато што се она не остварују више деценија. Радом се апострофира и чињеница да Србија није децентрализована, упркос томе што би такав процес био примерен њеном мултикултурном саставу.

UDK 316.644:323.174(=214.58)(497.11-12)

25. ИНДИВИДУАЛНИ САКУПЉАЧИ СЕКУНДАРНИХ СИРОВИНА КАО МОДЕЛ И ШАНСА РОМА И СРБИЈЕ У ЕКОНОМСКОМ РАЗВОЈУ / Осман Балић
У: Теме. - Год. 32, бр. 1(2008), стр. 175–180
Насл. на енгл. јез.: Individual Waste Collectors as a Model and a Chance for Roma in Serbia in Economy Development
- * У тексту се, на нивоу експертизе, разматра проблем сакупљања, одлагања и искоришћавања чврстог отпада у Србији. У свему је томе огромна, готово незамењљива улога ромске националне мањине. Аутор чак тврди да су индивидуални сакупљачи секундарних сировина модел и шанса Рома и Србије у економском развоју.
- UDK 316.43:628.4(=214.58)
26. ПУТЕВИ ИЗЛАСКА ИЗ ТАМЕ: Не/могућност школовања ромске деце / Ибрахим Османи
У: Теме. - Год. 32, бр. 1(2008), стр. 181–187
Насл. на енгл. јез.: Roads towards Light: Im/possibilities of Roma Children Education
- * У тексту се на прегледан начин разматрају основни узроци неуспеха школског система у раду с ромском децом. Аутор истиче значај образовања за напредак ромске националне мањине и предлаже низ конкретних мера за његово побољшање.
- UDK 371(=214.58)(497.11)
27. БИБЛИОГРАФИЈА НИШКЕ РОМОЛОШКЕ ШКОЛЕ 2006-2007. / Драган Тодоровић
У: Теме. - Год. 32, бр. 1(2008), стр. 189–203
Насл. на енгл. јез.: Bibliography of the Romology School of Niš 2006-2007.
- * Библиографија радова обухвата публиковане радове Нишке ромолошке школе у 2006. и 2007. години и описује 26 јединица хронолошки сврстаних у четири целине: 1. *књиге*, 2. *зборници радова*, 3. *радovi у зборницима и књигама других аутора* и 4. *радovi у часописима*. Придодат је и пети део, који пописује 8 приказа књига и текстова Нишке ромолошке школе. Стандардна библиотечка обрада допуњена је упоредним преводима наслова прилога са српског на енглески језик и обрнуто, а сваки прилог прати резиме.
- UDK 016:316.7(=214.58)(497.11)"2006/2007"
28. НА КОЊУ С ЛАПТОПОМ У БИСАГАМА: Одабрана ромолошка литература / Драгољуб Б. Ђорђевић

У: Социолошки преглед. - Год. 42, бр. 3(2008), стр. 439–451
 Насл. на енгл. јез.: On a Horse with a Laptop in Saddlebags : An
 Introduction to Romological Studies

* Ауторски избор литературе важне за студиј ромологије.

UDK 316.7(=214.58)
 94(=214.58)

29. О РОМИМА КЛАДОВА И ОКОЛИНЕ / Лела Милошевић
 У: Теме. - Год. 32, бр. 1(2008), стр. 247–249
 Насл. на енгл. јез.: On the Roma in Kladovo and the Surroundings

* У приказу ауторка представља књигу Ранка Јаковљевића
 „Уместо домовине читав свет“, оцењујући је као важан допри-
 нос проучавању боравка Рома на Ђердапском подунављу, од
 праисторије до данашњих дана.

UDK 94(=214.58)(497.11)(049.3)

30. УРБАНИ РУДАРИ / Драган Тодоровић
 У: Теме. - Год. 32, бр. 1(2008), стр. 257–261
 Насл. на енгл. јез.: Urban Miners

* У приказу аутор представља књигу групе аутора под насло-
 вом „Папирнати живот (Роми сакупљачи отпада у Београду)“,
 упозоравајући да у континуираним напорима за подизање
 ефикасности сектора рециклаже различитих врста отпада не
 треба изгубити из вида саме сакупљаче (најчешће Роме) који
 се јављају као испоручиоци сировина и којима треба обезбеди-
 ти боље услове за сакупљање и сортирање отпада.

UDK 316.728(=214.58)(497.11)(049.3)

31. ИСТОРИЈСКИ ПУТ РОМА / Marko Đorđević
 У: Теме. - Год. 32, бр. 4(2008), стр. 943–945
 Насл. на енгл. јез.: The Historical Path of the Roma

* У приказу аутор представља књигу проф. др Рајка Ђурића
 „Историја Рома (Пре и после Аушвица)“, оцењујући је као не-
 заобилазно штиво истраживача широког спектра научних дис-
 циплина који се озбиљније намеравају бавити ромском про-
 блематиком, а услед питког ауторовог стила писања и као
 штиво за подробно информисање лаичке јавности.

UDK (=214.58)(049.3)

32. О SOCIJALNOJ INKLUZIJИ ROMA U ČETIRI DRŽAVE /
 Marko Đorđević
 У: Sociologija. - God. 41, br. 1(2009), str. 108–110
 Nasl. na engl. jez.: On Social Inclusion of Roma in the Four States

* У приказу аутор представља зборник радова на енглеском језику словеначких аутора Мирана Комца и Ромеа Варге „Social Inclusion of Roma: Stories from Finland, Slovakia, Slovenia and Portugal“, критички се осврћући на напоре разних европских организација да изврше преобликовање ромског националног идентитета кроз процес формалног образовања, од предшколског до факултетског узраста, а у циљу њихове замишљене интеграције у Европску унију.

UDK 316.4.063.4 (=214.58):37(4)](049.3)

33. ПРЕМА ТЕМЕЉИМА РОМОЛОГИЈЕ / Драгољуб Б. Ђорђевић
У: Теме. - Год. 33, бр. 2(2009), стр. 531–540
Насл. на енгл. јез.: Towards the foundations of romology

* Аутор у сведеном облику разматра темеље ромологије као науке и одговара на неколико кључних питања: "Шта је ромологија и чиме се бави?"; "Где су корени ромологије као науке?"; "Је ли ромологија мултидисциплинарна или интердисциплинарна наука?"; "Које је место социолошког приступа у ромологији као науци?"; "У каквом су односу ромологија и ромистика?"; "На којим се теоријским претпоставкама темељи ромологија?".

UDK 316.356.4(=214.58):001

34. О НЕКИМ ТЕРМИНОЛОШКИМ ПИТАЊИМА
РОМОЛОГИЈЕ И РОМИСТИКЕ / Недељко Богдановић
У: Теме. - Год. 33, бр. 2(2009), стр. 551–555
Насл. на енгл. јез.: On Some Terminological Issues of Romology and Romistics

* У раду се аутор залаже за термилошко разграничење у називима стручњака који се баве ромском културом и науком о Ромима.

UDK 811.163.41'373.46:316(=214.58)

35. СОЦИЈАЛНА ОДДАЛЕЧЕНОСТ СПРЕМА РОМИТЕ :
Преглед на емпириските истражувања во Србија, Бугарија и
Македонија / Драган Тодоровић
У: *Социолошка ревија*. - Год. 4, бр. 9-10(2010), стр. 155–175
Насл. на енгл. јез.: Social Distance Toward Roma: A Survey of
Empirical Research in Serbia, Bulgaria and Macedonia

* Изградња нових етничких односа на Балкану није могућа без трезвеног суочавања са постојећим проблемима, посебно у сфери регулисања међуетничких односа. Као национална мањина поједнако заступљена у Србији, Бугарској и Македонији, Роми

су у прошлости и данас бивали најчешћим објектом изражавања социјалне дистанце већинског становништва, али и осталих мањина. У раду се даје кратак преглед једног броја истраживања из протекле деценије о присутности и обиму социјалне дистанце према ромском народу у трима посматраним земљама.

UDK 371(=214.58)(497.11)

36. THE PROFILE OF ROMA IN MAJORITY MEDIA : A Scheme for a Theoretical Research Framework / Dragan Todorović and Dragoljub B. Đorđević
U: *Balkan Journal of Philosophy*. - Vol. 2, issue 2(2010), str. 43–53
Nasl. na srp. jez. : Slika Roma u većinskim medijima: Skica teorijskog okvira za istraživanje

* Однедавно у статусу националне мањине, Роми у Србији су у прошлости и данас бивали најчешћим објектом изражавања социјалне дистанце већинског становништва, али и осталих мањина. Поред одбијања пријатељовања и друговања, о њима је створена палета негативних стереотипа и предрасуда, уз ретке примере позитивног одношења. Српска медијска сцена их је најчешће подржавала, неретко стварала, а најмање умањивала и владала. Поред констатовања стања анализом неколицине емпиријских извештаја, аутори у раду предлажу листу конкретних медијских потеза, чијом би се реализацијом допринело истинском разумевању и превазилажењу незавидног положаја ромске националне мањине у нашој и државама у региону.

UDK 316.77:316.647.8(=214.58)(497.11)

37. NEŠTO O VERSKOM ŽIVOTU ROMA / Dragoljub B. Đorđević
U: *Romološke studije*. - God. 2, бр. 9-10(2010), str. 7–33
Nasl. na engl. jez. : Some Facts on the Religious Life of Roma

* Заснивајући социологију религије верског живота Рома, аутор у тексту одговара и на питања о: религијско-конфесионалном плурализму Рома; верској дискриминацији према Ромима, тј. положају у верским заједницама; односу већинског верског становништва према ромској верској мањини; Ромима као класичним верницима; међусобној нетолерантности Рома због припадности различитим религијама и конфесијама; сахрањивању и гробљима Рома; ромским култним местима и протестантизацији Рома. Исто тако, прелазећи са традиционалног на савремено стање ствари и поштујући узусе изградње социологије религије верског живота Рома, аутор се здушно залаже за редовно емпиријско снимање њихове класичне религиозности, посебно за продубљеније изучавање тзв. протестантизације.

Као социолог религије и ромолог чак сматра да није могуће утемељити социологију религије верског живота Рома док се не нагомилају, класификују и систематизују подаци и о једном и о другом виду ромске религијске културе.

UDK 316.74:2(=214.58)

38. ĐURĐEVDANSKI OBIČAJI ROMA U TOPLIČKOM KRAJU /
 Bajram Saitović
 U: Romološke studije. - God. 2, бр. 9-10(2010), str. 41–46
 Nasl. na engl. jez. : Romani Djurdjevdan Customs in the Region of Toplica

* Аутор у раду описује богату палету религијских веровања, подупртих ритуалима и обичајима, у вези са светковањем традиционалног ромског празника међу Ромима у топличком крају. Слављење Ђурђевдана („Ерделези“), пролећног празника који одваја зиму и пролеће, прилика је и да се неромско становништво упозна са богатом културном ризницом ромског народа.

UDK 398.332.1(=214.58)(497.11 Toplica)

39. PROTESTANTIZAM : Nova religija Roma jugoistočne Srbije /
 Dragan Todorović
 U: Romološke studije. - God. 2, бр. 9-10(2010), str. 47–59
 Nasl. na engl. jez. : Protestantism: New Religion of Roma' from Southeastern Serbia

* Деценију и по уназад, у религијском пољу Србије траје појачани утицај “малих верских заједница” – адвентиста, пентекосталаца, Јеховиних сведока, баптиста, методиста, мормона... Опонашајући образац распрострања у европским, па и балканским земљама, протестантске верске заједнице посебну пажњу усмеравају према етничким мањинама, посебно Ромима, који су по конфесионалном пореклу православци и припадници ислама. Прелазак на протестантизам донео је Ромима много тога што им је било ускраћено у православљу, римокатоличанству и исламу: достојанство и уважавање, бригу и скрб, наду и перспективу. Рад се заснива на подацима прикупљеним посматрањем са учествовањем у верским ритуалима, те дубинским интервјуима на бази структурисаног упитника са Ромима верницима Хришћанске баптистичке цркве, Хришћанске адвентистичке цркве, Еванђеоске пентекосталне цркве и Јеховиних сведока у југоисточној Србији.

UDK 316.74:274(=214.58)(497.11-12)

40. БИБЛИОГРАФИЈА НИШКЕ РОМОЛОШКЕ ШКОЛЕ 2008-2010. / Драган Тодоровић
У: Теме. - Год. 34, бр. 4(2010), стр. 1383–1397
Насл. на енгл. јез. : Bibliography of the Romology School of Niš 2008-2010.

* Библиографија радова обухвата публиковане радове Нишке ромолошке школе у 2008, 2009. и 2010. години и описује 40 јединица хронолошки сврстаних у четири целине: 1. *књиге*, 2. *зборници радова*, 3. *радови у зборницима и књигама других аутора* и 4. *радови у часописима*. Придодат је и пети део, који пописује 9 приказа књига и текстова Нишке ромолошке школе. Стандардна библиотечка обрада допуњена је упоредним преводима наслова прилога са српског на енглески језик и обрнуто, а сваки прилог прати резиме.

УДК 016:316.7(=214.58)(497.11)"2008/2010"

*ПРИКАЗИ КЊИГА И ТЕКСТОВА
НИШКЕ РОМОЛОШКЕ ШКОЛЕ*

41. СОЦИОЛОШКИ ДОПРИНОС БИБЛИОГРАФСКОГ ПРОУЧАВАЊА РОМА - МОГУЋНОСТИ ИНСТИТУЦИОНАЛИЗАЦИЈЕ НРШ? / Данијела Здравковић
У: Теме, Год. 32, бр. 1(2008), стр. 239-243
* Напомена: Приказ књиге: Нишка Ромолошка Школа/Romology School of Niš – Библиографија/Bibliography 1995-2005 / Драган Тодоровић. - Ниш: Универзитетска библиотека „Никола Тесла“, 2006. - 174 стр.
42. ШАБАНОВА ЗВЕЗДА - ПОСЕБНА ГАЛАКСИЈА / Тома Тодоровић
У: Политика, Год. CV, бр. 21.04.(2008), стр. 16
* Напомена: Ритам
43. КОЛЕГИ И ПРИЈАТЕЛИ ЗА ШАБАН БАЈРАМОВИЋ / М. Тодоров
У: Братство, Год. XLVI, бр. 23.05.(2008), стр. 11
* Напомена: Култура – Изкуство
44. „ДОБАР ДУХ“ СВИХ РОМА СВЕТА / Драган Тодоровић
У: Теме, Год. 32, бр. 4(2008), стр. 955-956
* Напомена: Реч на промоцији књиге: Kralj romske pesme: drugi o Šabanu Bajramoviću / Rade Vučković-Niški. - Niš: Punta, 2008. - 107 стр.
45. ДЕРВИШИ МЕЂУ РОМИМА / Драгомир Јанковић
У: Теме, Год. 33, бр. 4(2009), стр. 1619-1620
* Напомена: Приказ књиге: Устала Јемка/Jemka has Risen – Текије, тарикати и шејхови нишких Рома/Tekijas, Tarikats and Sheiks

- of Niš Romas / Драгољуб Б. Ђорђевић и Драган Тодоровић. - Ниш: Филозофски факултет у Нишу, 2009. – 68, 55 стр.
46. ROMSKI DERVIŠI U NIŠU / Marija Raković
U: Sociološka luča, God. 3, бр. 2(2009), стр. 132-133
* Напомена: Приказ књиге: Устала Јемка/Jemka has Risen – Текије, тарикати и шејхови нишких Рома/Tekkias, Tarikats and Sheiks of Niš Romas / Драгољуб Б. Ђорђевић и Драган Тодоровић. - Ниш: Филозофски факултет у Нишу, 2009. – 68, 55 стр.
47. USTALA JEMKA: Tekije, tarikati i šejhovi niških Roma / Marjan Sokić
U: Sociologija, God. 51, бр. 4(2009), стр. 447-448
* Напомена: Приказ књиге: Устала Јемка/Jemka has Risen – Текије, тарикати и шејхови нишких Рома/Tekkias, Tarikats and Sheiks of Niš Romas / Драгољуб Б. Ђорђевић и Драган Тодоровић. - Ниш: Филозофски факултет у Нишу, 2009. – 68, 55 стр.
48. JEMKA HAS RISEN: Tekkias, Tarikats and Sheiks of Niš Romas / Žikica Simić
U: Politikologija religije, God. 4, бр. 1(2010), стр. 133-135
* Напомена: Приказ књиге: Устала Јемка/Jemka has Risen – Текије, тарикати и шејхови нишких Рома/Tekkias, Tarikats and Sheiks of Niš Romas / Драгољуб Б. Ђорђевић и Драган Тодоровић. - Ниш: Филозофски факултет у Нишу, 2009. – 68, 55 стр.
49. КУЛТУРА РОМА У АКАДЕМСКОМ ДИСКУРСУ / Јелена Божиловић
У: Теме, Год. 34, бр. 4(2010), стр. 1451-1453
*Напомена: Приказ књиге: На коњу с лаптопом у бисагама: увод у ромолошке студије / Драгољуб Б. Ђорђевић. – Ниш и Нови Сад: Машински факултет и Прометеј, 2010. - 464 стр.

Dragan Todorović, Niš

BIBLIOGRAPHY OF THE ROMOLOGY SCHOOL OF NIŠ 2008-2010.

Summary

Bibliography encompasses papers of the Nis Roma school published in 2008, 2009. and in 2010 and describes 40 bibliographic units chronologically divided into four entities: 1. Books, 2. Proceedings, 3. Papers in proceedings and books of other authors, and 4. Papers in journals. The fifth part is added which gives 9 reviews of books and texts of the Nis Roma school. Standard library procedure is extended by comparative translations of contributions from Serbian into English and vice versa and each paper is accompanied with the abstract.

Key words: The Romology School of Niš, Bibliography, Roma, Roma in Serbia.